

**Alexandru MADGEARU, *Istoria militară a Daciei post-romane 275–376*,
Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2008, 139 p. ISBN 978-973-8966-70-3**

Volumul, apărut în 2008 la editura Cetatea de Scaun, este unul scurt, de 139 pagini și este structurat pe opt capitole. De-a lungul timpului lucrarea a prezentat interes pentru cercetători, fiind recenzată de două ori, de renumiții profesori Constantin C. Petolecu¹ și Nelu Zugravu².

Primul capitol se numește *Retragerea armatei romane din Dacia*, în care autorul tratează izvoarele păstrate despre retragerea armatei romane din Dacia. Astfel, sunt analizate textele lui Aurelius Victor (*Liber de Caesaribus* 358–360), Eutropius (*Breviarium ab urbe condita* 369) și Festus (*Breviarium rerum gestarum pupuli Romani* 370).

De asemenea, tratează și alte izvoare mai sumare în ceea ce privește veridicitatea, ca *Historia Augusta* (395–406), consemnările lui Orasius în *Historia adversus paganos* (417) sau pasajul din Iordanes, *Romana* (secolul al VI-lea p.Chr.).

Concluzia la care ajunge este că datarea abandonării Daciei s-a produs în timpul lui Gallienus și a fost un proces mai îndelungat care s-a încheiat în timpul lui Aurelian.

În ceea ce privește populația civilă, autorul admite că încă nu se poate afirma sau infirma o strămutare totală a populației din Dacia, însă abandonarea totală este o ipoteză greu de acceptat.

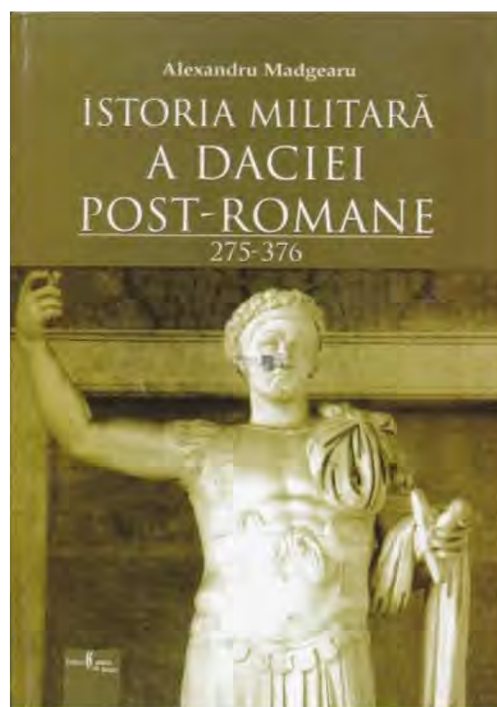
În capitolul II, *Conflicte la Dunărea de Jos în perioada 275–324*, autorul încearcă să prezinte o cronologie a conflictelor romane cu barbarii, în special cu goții (care au devenit o amenințare încă din primele decenii ale secolului al III-lea p.Chr.) și carpii, încheindu-se cu victoria decisivă a lui Constantin cel Mare împotriva lui Licinius și aliaților săi goți, în bătălia finală de la Chrysopolis din 18 septembrie 324. Această victorie a însemnat sfârșitul luptelor pentru putere din imperiu și trecerea la o strategie ofensivă pe frontiera Dunării de Jos.

Capitolul III, *Fortificații romane menționate la Nord de Dunărea de Jos după 275*, tratează monumentele de construcție și reconstrucție a fortificațiilor nord-dunărene, dinspre amonte în aval, întreprinse pe malul de Nord al Dunării de Jos în timpul împăraților Dicoțlețian și Constantin cel Mare (sfârșitul secolului III – începutul secolului IV p.Chr.).

Al patrulea capitol, numit *Conflicte la Nordul Dunării de Jos în perioada 328–359*, este o continuare a capitolului II privind conflictele dintre populațiile migratoare și imperiul roman în perioada 328–359 (goților le-a fost recunoscută stăpânirea regiunilor din Moldova și Muntenia – „Gothia”, vandalii în Crișana învinși de goți și primiți în Pannonia de Constantin cel Mare, iar sarmații în Banat).

Capitolul V, *Ripa Gothica și Gothia*, în care autorul încearcă o definiție și o delimitare a zonei de Nord supusă imperiului, între Nordul Dunării și Brazda lui Novac (*Ripa Gothica*), iar la Nord și Nord-Est de Brazda lui Novac de Nord, începea Gothia liberă.

Capitolul al VI-lea, *Războiul romano-gotic din 367–369*, tratează războiul dintre împăratul

¹ Petolescu 2010, p. 355–358.

² Zugravu 2010, p. 574–575.

Valens și goți (conduși de Athanarich), care se încheie cu o pace de compromis, însă goții își pierd statutul de foederati, Gothia încetând să mai fie un regat clientelar. Această stopare a subvențiilor va afecta capacitatea militară a goților (dacă alianța ar fi supraviețuit, efectele invaziei hunilor din 376 ar fi fost poate diminuate).

Penultimul capitol, *Războiul civil din Gothia și invazia hunilor*, prezintă războiul civil dintre Athanarich (tradiționalist) și Fritigern, care îi conducea pe acei goți care s-au creștinat și care erau adepții unei atitudini pașnice față de imperiu și prima invazie a hunilor în 376.

În ultimul capitol, *Forme de apărare locală în Dacia post-romană*, autorul ajunge la concluzia că primul secol care a urmat după retragerea armatei și administrației romane din Dacia a fost pentru locuitorii ei o perioadă de tranziție, în care protecția imperiului s-a făcut simțită în anumite zone și în anumite momente, dar în care a început și evoluția pe o cale diferită față de romanitatea sud-dunăreană. Apoi a urmat o perioadă de dominații succesive: huni, gepizi, avari.

În concluzie, volumul încearcă să trateze strict o istorie a conflictelor militare care s-au desfășurat în spațiul dacic post-roman, adică între 275–376 și nu pune problema continuității de locuire sau a romanizării, însă păstrează aceeași idee a daco-romanității.

Abrevieri bibliografice

Petolescu 2010	Constantin C. Petolescu, <i>Recenzie la: Alexandru Madgearu, Istoria militara a Daciei post-romane 275–376, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2008, 139 p.</i> , în SCIVA, 3–4, 2010, p. 355–358.
Zugravu 2010	Nelu Zugravu, <i>Recenzie la: Alexandru Madgearu, Istoria militara a Daciei post-romane 275–376, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2008, 139 p.</i> , în CEC, 5/2, 2010, p. 574–575.

Cornel BUCURENCIU*

* Doctorand, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca; cornel.bucurenciu@ubbcluj.ro.